

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์
โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนท่านางแนววิทยายน จังหวัดขอนแก่น

The Development of Problem-Solving Skill and Learning Achievement on
The Social Studies, Religion and Culture in Strand 3: Economics by Using
The Four Noble Truths for Mathayom Suksa IV
Students of Tanangnaew Wittayayon School, Khon Kaen

มนตรี กรมท่ามา (Montri Kromthamma)*

นิลมนณี พิทักษ์ (Nilmanee Pitak)**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่านางแนววิทยายน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 41 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติการ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ จำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียน แบบทดสอบทำวงจรปฏิบัติ 3) เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอริยสัจสี่

การวิจัยในครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย และการสัมภาษณ์นักเรียนมาวิเคราะห์ ติความ และสรุปผล 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยนำแบบทดสอบย่อยทำวงจร แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการแก้ปัญหานักเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ นักเรียนร้อยละ 73.17 มีผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 72.52 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือนักเรียนร้อยละ 70 มีผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาร้อยละ 70 ขึ้นไป

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ นักเรียนร้อยละ 70.73 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 74.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือนักเรียนร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 70 ขึ้นไป

คำสำคัญ: ทักษะการแก้ปัญหา อริยสัจสี่

Keywords: Problem-Solving Skill, The Four Noble Truths

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาเฉพาะการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

This research was conducted based on the purpose of developing student's problem-solving skill and learning achievement by using The Four Noble Truths model. The target is a group of 41 student from Mathayom Suksa IV, during the second term of the 2011 education year of Tanangnaew Wittayayon School, Khon Kaen.

The relatively appropriate tools were selectively applied in this research. Firstly, the operational tool which refer to the Four Noble Truths model. It was applied in 9 different learning procedures. Secondly, Research analytical tools which are the registration form of learning activities results, Learning Behavior observation form, Questionnaire and Post-test. Lastly, research evaluation tools such as Problem management skill assessment, and common education assessment.

The research was carried on an action research. Thus, there were two main strategies of data analyzed which consist of qualitative and quantitative analysis. According to the qualitative analysis, the gathering data from the observation and interviews of the researcher and assistants will eventually be analyzed, construed and concluded. Besides, the results and means of the Post-test and assessment will be elaborately analyzed as a quantitative research.

In overall, the research presents that,

1. Over 73.17 of the student who participated in the Four Noble Truths model had developed their problem solving skill, 72.52 percent of them showed better result than the standard ; 70 percent of the students made a problem-solving skill score of 70 percent or better.
2. Over 70.73 of the student who participated in the Four Noble Truths model had better study result ant 74.71 percent of them greater than the standard ; 70 percent of the students made a learning achievement score of 70 percent or better

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกาภิวัตน์ โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพของคน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อทำให้อัฒยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีจิตวิเคราะห้ รู้จักแก้ปัญหาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถ

ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) การจัดการกระบวนการเรียนรู้อันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 ข้อ (2) และ (3) กล่าวว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้อันจะต้อง “ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา” และจะต้องจัด “กิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

มุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ซึ่งในข้อ 3 กล่าวไว้ว่าความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมรู้จักแสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากสภาพปัญหาและสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียน ท่างานแนววิทยาน ประสบปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 มีเพียงร้อยละ 33.32 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด (รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2553, 2553) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำเป็นผลมาจากการขาดทักษะในการแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวันที่นักเรียนต้องเผชิญในสภาพแวดล้อมที่นักเรียนพักอาศัยและสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนรู้จักการคิดแก้ปัญหา ถือว่าเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งมวลการคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดแก้ปัญหาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทักษะการคิดแก้ปัญหา เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่วุ่นวายสับสนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทักษะการแก้ปัญหามีใช่เป็นเพียงการรู้จักคิดและรู้จักการใช้สมองหรือเป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นทักษะที่พัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดีอีกด้วย (สุวิทย์ มูลคำ, 2547)

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ควรมีเป้าหมายในการฝึกให้นักเรียนเป็นนักแก้ปัญหาที่ดีซึ่งผู้สอนมีความจำเป็นต้องเน้นในด้านการปฏิบัติ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติค้นหาความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ หาสาเหตุของปัญหาและวิธีการแก้ไขเพื่อให้เกิดทักษะในการตัดสินใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นการที่จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหานั้นผู้สอนจะต้องนำเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โดยมีหลักการและเหตุผล

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยรูปแบบการสอนอริยสัง 4 เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความเชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดจากการกระทำจริง ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ เริ่มจากการรับรู้ปัญหา หาสาเหตุของปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การสรุปผล ผู้เรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้เดิมให้เป็นความรู้ใหม่ ซึ่งจะเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่างานแนววิทยาน โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังสี่ เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนและเป็นแนวทางในการบูรณาการรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังสี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่างานแนววิทยาน จังหวัดขอนแก่น ให้นักเรียนร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังสี่ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่านางแนววิทยายน จังหวัดขอนแก่น ให้นักเรียนร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังคีติ หมายถึง การสอนที่เน้นวิธีการแก้ปัญหา หรือวิธีการแห่งปัญญา เป็นขั้นตอนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีเหตุผล ซึ่งประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ทุกซ์ (ศึกษาปัญหา) คือ ครูนำเสนอปัญหาและกระตุ้นให้นักเรียนพิจารณาอย่างรอบคอบให้มองเห็นปัญหา และพยายามกำหนดขอบเขตของปัญหา ซึ่งนักเรียนจะต้องวิเคราะห์ปัญหาที่นักเรียนศึกษาคืออะไร โดยครูนำเสนอปัญหาให้นักเรียนศึกษาจากข่าวประจำวัน วีดิทัศน์ สถานการณ์ปัจจุบัน รูปภาพ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 สมุทัย (สาเหตุของปัญหา) คือ สาเหตุของปัญหานั้น ครูให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ด้วยตัวเองว่าสาเหตุของปัญหาที่ยกมานั้นคืออะไร มีอะไรบ้าง โดยทำความเข้าใจสาเหตุของปัญหาด้วยการแสดงความคิดเห็นและวางแผนร่วมกัน

ขั้นที่ 3 นิโรธ (เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์) คือ เก็บรวบรวมข้อมูล ครูให้นักเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการแก้ปัญหา ตามสาเหตุที่ค้นพบ โดยการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ หอสมุด บุคคลสำคัญ นักปราชญ์และผู้นำท้องถิ่น

ขั้นที่ 4 มรรค (สรุปแนวทางการปฏิบัติ) คือ ขั้นลงมือแก้ปัญหา และสรุปผล ครูให้นักเรียนลงมือแก้ไขปัญหาจากวิธีการที่ได้เลือกไว้และสรุปผลจากที่ได้ลงมือปฏิบัติหรือจากการรวบรวมข้อมูล ได้ค้นพบคำตอบของปัญหาหรือกฎเกณฑ์อะไรบ้าง โดยการระดมสมอง แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้

2. ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่านางแนววิทยายน จังหวัดขอนแก่น ในการศึกษาปัญหา สาเหตุของปัญหา เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ สรุปแนวทางการปฏิบัติ สามารถตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจากการแก้

ปัญหาได้จากแบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังคีติ สารระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งได้จากคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนท่านางแนววิทยายน อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 41 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังคีติ

2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังคีติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่านางแนววิทยายน จังหวัดขอนแก่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติการ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังคีติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 9 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 18 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียน และแบบทดสอบท้ายวงจรเป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มี 3 ฉบับ

3. เครื่องมือที่ใช้ประเมินประสิทธิภาพ การเรียนการสอน ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการ แก้ปัญหาแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้ เครื่องมือที่สร้างขึ้นครบทั้ง 3 วงจร มีการสะท้อนผล การปฏิบัติหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละ วงจร เพื่อนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาในวงจรต่อไป หลังจากทดลองครบทุกวงจรแล้ว ให้นักเรียนทำแบบ ทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ผลและ แปลผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน แบบ บันทึกรูปพฤติกรรมการสอนของครู การสัมภาษณ์ความ คิดเห็นของนักเรียนมาวิเคราะห์ห้วงวิจารณ์ ดีความ สูการ อภิปรายผลและสรุปผล เพื่อประเมินสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นว่ามีอุปสรรคหรือปัญหาอะไรบ้าง ซึ่งจะนำมาเป็น แนวทางในการพิจารณาแก้ปัญหาเหล่านั้น เพื่อนำไป พัฒนาการจัดการเรียนรู้และการวิจัยต่อไป

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1) วิเคราะห์คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ วัดทักษะการแก้ปัญหาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ ของนักเรียนเทียบกับเกณฑ์ ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น คือ ให้มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 70 มีคะแนนด้านทักษะการแก้ปัญหาผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 และนักเรียนมีคะแนนด้านทักษะการแก้ปัญหา เฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป

2) วิเคราะห์คะแนนที่ได้จากแบบทดสอบ

วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ ของนักเรียนเทียบกับเกณฑ์ที่ กำหนดขึ้นคือ ให้มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนโดยใช้รูปแบบ การสอนอริยสัจสี่ พบว่า นักเรียนที่ทดสอบผ่านเกณฑ์ จำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 73.17 และมีผลการพัฒนา ทักษะการแก้ปัญหาเฉลี่ย 21.70 คิดเป็นร้อยละ 72.52 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ พบว่า นักเรียนที่ทดสอบ ผ่านเกณฑ์จำนวน 29 คน คิดเป็น ร้อยละ 70.73 และมีผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ย 22.09 คิดเป็น ร้อยละ 74.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

จากการทดสอบเพื่อวัดทักษะการแก้ปัญหา พบว่า มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 73.17 และมีคะแนนเฉลี่ย 21.70 คิดเป็นร้อยละ 72.52 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้งนี้ เป็นเพราะการจัดการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสัจสี่ เป็นกิจกรรม ที่มีการฝึกพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ นักเรียนทุกคนมีการฝึกปฏิบัติทักษะการแก้ปัญหาทั้ง 18 ชั่วโมง ผู้สอนใช้สถานการณ์ปัญหาเป็นจุดเริ่มต้น ในการค้นคว้าหาคำตอบ ในการวิจัยในครั้งนี้จะเห็นว่า คะแนนการผ่านเกณฑ์ของทักษะการแก้ปัญหาของ นักเรียนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจาก นักเรียนยังไม่เข้าใจในทักษะการแก้ปัญหา ที่ผู้วิจัยนำมาสอนที่ชัดเจนในวงจรแรก และมีการพัฒนา การสอนให้ดีขึ้นในวงจรที่สองและวงจรที่สาม ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นลักษณะของการแก้ปัญหา สำนักงานเลขาธิการ

การศึกษา (2550) กล่าวว่า ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการทำงานที่สลับซับซ้อนของสมองที่ต้องอาศัยสติปัญญา ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด การรับรู้ ความชำนาญรูปแบบพฤติกรรมต่าง ๆ ประสบการณ์เดิมทั้งจากทางตรง (มีผู้อบรมสั่งสอน) และทางอ้อม (เรียนรู้ด้วยตนเอง) มโนคติ กฎเกณฑ์ ข้อสรุป การพิจารณา การสังเกต และการใช้กลยุทธ์ทางปัญญาที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ อย่างมีวิจักษณ์ญาณ มีเหตุผลและจินตนาการ เพื่อหาแนวปฏิบัติให้ปัญหานั้นหมดสิ้นไป บรรลุจุดมุ่งหมาย และการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลลา อาร์ริตัน (2548) กล่าวว่า การแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการเอาความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ หรือสถานการณ์ที่ยังไม่คุ้นเคย กลยุทธ์การแก้ปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการตั้งคำถาม วิเคราะห์สถานการณ์ การแปลผลเสนอผลงาน หรือการใช้วิธีลองผิดลองถูก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรติ เกลี้ยงเอียด (2549) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนนุษย์กับสังคมด้วยแบบฝึกกิจกรรมโครงการแบบอุปนัยและนिरนัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกกิจกรรมโครงการแบบอุปนัยกับแบบฝึกกิจกรรม โครงการแบบนिरนัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกกิจกรรมโครงการแบบอุปนัยกับแบบฝึกกิจกรรมโครงการแบบนिरนัยมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้วยเหตุนี้ การจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังคีติ สามารถทำให้เกิดทักษะการแก้ปัญหาได้ด้วยกระบวนการขั้นตอนที่เกิดจากกิจกรรมในชั้นการจัดการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การศึกษาปัญหา เพราะปัญหาเปรียบเสมือนเครื่องมือที่จะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ เรียนรู้จากปัญหาต่าง ๆ จนเกิดเป็นทักษะและความรู้ใหม่ การวิเคราะห์ถึงสาเหตุแห่งปัญหาที่เกิดจากหลายปัจจัย การนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายซึ่งตั้งอยู่บนหลักของเหตุผลและการประเมินผลอันเกิดจากการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง

2. ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังคีติ พบว่านักเรียนมีคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 70.73 และมีจำนวนนักเรียนที่สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 29.27 มีผลคะแนนเฉลี่ย 22.09 คิดเป็นร้อยละ 74.71 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบอริยสังคีติซึ่งนำหลักการแสวงหาความรู้ สืบค้น วิเคราะห์ สังเคราะห์ จนเกิดเป็นความรู้และทักษะการแก้ปัญหา รวมถึงคุณลักษณะด้านต่าง ๆ โดยมีหลักอริยสังคีติเป็นแนวทางในการหาคำตอบและได้มาซึ่งความรู้ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะดังที่กล่าวมาแล้ว ในการวิจัยในครั้งนี้จะเห็นได้ว่าคะแนนการผ่านเกณฑ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนยังไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาเศรษฐศาสตร์ที่ผู้วิจัยนำมาสอนที่ชัดเจนในวงจรแรก และมีการพัฒนาการสอนให้ดีขึ้นในวงจรที่สองและวงจรที่สาม ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งวัดจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังคีติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิวัฒน์ สอนสุวิทย์ (2550) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์และการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการคิดแบบอริยสังคีติ 4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 และกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 ผลการศึกษาพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์และการตัดสินใจเพื่อพัฒนาการคิดแบบอริยสังคีติ 4 ของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสิทธิภาพของการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการของการเผชิญสถานการณ์และการตัดสินใจแก้ปัญหา

เพื่อพัฒนาการคิดแบบอริยสัง 4 ต่ำกว่าประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์และการตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการคิดแบบอริยสัง 4 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ชันตะ (2548) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาและคุณลักษณะเพื่อพัฒนาสังคม ที่ได้รับการสอนอริยสัง 4 กับการสอนตามปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบอริยสัง 4 หลังการทดลองสูงกว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามปกติ และผลการวัดคุณลักษณะเพื่อพัฒนาสังคมของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบอริยสังสี่หลังการทดลองสูงกว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามปกติและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุเวศ ศิริวณิชกุล (2542) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริสังสี่กับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต ที่เรียนโดยการสอนแบบอริยสังสี่ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบอริยสังสี่ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการเรียนการสอนทำให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น และเข้าใจตนเองมากขึ้น มีการวางแผนการทำงานและได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีความสนุกสนานกับการเรียนและกล้าที่จะแสดงออกซึ่งนำไปสู่ความสนใจในวิชาพระพุทธศาสนามากขึ้น และสามารถนำเอาความรู้จากการศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์ที่ได้รับไปช่วยในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้อย่างมีสติ นอกจากนี้รูปแบบการสอนอริยสังสี่ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังสี่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

1) การเลือกสถานการณ์ปัญหามาใช้เป็นฐานความรู้ ในการแสวงหาคำตอบ ควรมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น เป็นปัญหาที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตประจำวันของผู้เรียนโดยรวมไม่ไกลตัวจนเกินไป แต่ละคนมีส่วนเกี่ยวข้องและผลกระทบกับปัญหานั้น และมีความเข้าใจตรงกัน

2) ครูผู้สอนต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ผลงานอาจไม่ใช่คำตอบของความสำเ็จ แต่กระบวนการได้มาซึ่งผลงานและความรู้ เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังสี่ ความสำคัญอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงปัญหา เห็นต้นเหตุของปัญหา แล้วหาแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกับลงมือปฏิบัติให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนอริยสังสี่ ควรจัดในกลุ่มเป้าหมายหรือในกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอนระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

2) ควรศึกษาถึงปัญหาที่ควรนำมาใช้เป็นสถานการณ์ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ว่าปัญหาใดเหมาะสมหรือจำเป็นต่อการสร้างทักษะการแก้ปัญหาให้เกิดกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกียรติศักดิ์ ชันตะ. (2548). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาและคุณลักษณะเพื่อพัฒนาสังคม ที่ได้รับการสอนอริยสัจ 4 กับการสอนตามปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุเวช ศิริวัฒนกุล. (2542). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนสุภาษิต โดยการสอนแบบอริยสัจสี่กับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภิวัดน์ สอนสุวิทย์. (2550). การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการคิดแบบอริยสัจ 4. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โรงเรียนท่านางแนววิทยายน. (2553). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2553.
- วัลลภา อารีรัตน์. (2548). การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล. ขอนแก่น: ภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาโรช บัวศรี. (2527). **จริยธรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. ปทุมธานี: สกายบุ๊ก.
- สำนักงานเลขาธิการการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3 การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการการศึกษา.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). **กลยุทธ์การสอนคิดแก้ปัญหา**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อภิรดี เกลี้ยงเอียด. (2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนมโนขัยกับสังคมด้วยแบบฝึกกิจกรรมโครงการแบบอุปนัยและนิรนัย. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.